

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	Практична граматика української мови Вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Середня освіта. Українська мова і література
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2021-2022/ <i>VI семестр / III курс</i>
Викладач	<i>Пачева В.М.</i>
Профайл викладача	http://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-movi/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-movi/pacheva-valentyna-mykolayivna

Контактний тел.	0977574413
E-mail:	pacheva.valentina@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б. Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=426
Консультації	<p><i>Очні консультації:</i> щовывторка, відповідно до графіка роботи кафедри української мови.</p> <p><i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.</p>

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс “Практична граматики української мови” зорієнтований на систематизацію знань здобувачів вищої освіти про системи словозміни і формотворення та формування необхідних умінь і навичок вправно послуговуватися морфологічними ресурсами мови. Є невід’ємним складником теоретичної граматики української мови, надійним підґрунтям для ефективного опанування курсів “Сучасна українська літературна мова. Синтаксис”, “Культура української мови”, “Актуальні проблеми української граматики” та ін., важливим у системі підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр”. “Практична граматики української мови” має тісні зв’язки із проблематикою курсів “Сучасна українська літературна мова. Фонетика”, “Сучасна українська літературна мова. Лексикологія”, “Сучасні тенденції розвитку мовознавства” та ін. Мовлення майбутнього філолога – усне та писемне – відображає його інтелектуальні здібності і професійний рівень, а різноманітні види роботи із практичної граматики та комплексу лінгвістичних дисциплін, що вивчаються студентами, покликані забезпечити високу культуру українського мовлення.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни “Практична граматики української мови” є: формування граматичної вправності мовлення студентів-філологів та набуття ними практичних умінь і навичок ефективного використання морфологічних ресурсів мови відповідно до норм літературної мови і ситуації спілкування.

Завдання: 1) навчитися розуміти граматичну природу слів, граматичні категорії і розрізняти системи словозміни та формотворення; 2) вироблення вміння адекватно орієнтуватися у різних мовленнєвих і професійних ситуаціях; 3) сприяння підвищенню рівня національної свідомості й культури та вмінню застосовувати набуті знання у своїй професійній та громадській діяльності засобами української мови.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв’язувати складні задачі і практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

K01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

K03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

K26. Володіння глибокими знаннями зі стилістики, лексикології та інших розділів мовознавчої науки і визначати сучасний стан розвитку мовознавства та наукові досягнення в дослідженні окремих аспектів української мови; здатність визначати й розуміти інноваційні процеси в розвитку мови.

Спеціальні (фахові) компетентності:

K08.Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

K09.Здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови та літератури.

K10.Здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях.

3. Результати навчання:

ПР01.Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.

ПР03.Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПР12.Уміти організовувати навчальний процес у закладах загальної середньої освіти (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови і літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.

ПР14.Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРК 1. Формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування.

ПРК 4. Ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРА 1. Бути здатним на базі отриманих знань і вмінь якісно здійснювати професійну діяльність або здобувати подальшу освіту на другому освітньому рівні (магістр середньої освіти).

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	40	40	70

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. МОРФОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. СИСТЕМА СЛОВОЗМІНИ						
6	Вступ	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1,3,4,5,8,12,13,14,17			упродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
26	Іменник	Лекція (10 год.) Практичне заняття (6 год.) Самостійна робота (10 год.)	1,2,3,4,5,12,13,14,15,18,19			упродовж першого навчального семестру (перший

						періодичний контроль)
10	Прикметник	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1,3,4,5,11,12,13,14,15,18			упродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
14	Числівник	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)	1,2,3,4,5,12,13,14,15,18			упродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Займенник	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1,2,3,4,5,12,13,14,15			упродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
14	Дієслово	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1,2,3,4,5,9,12,13,14,15			упродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2. ПОВНОЗНАЧНІ НЕВІДМІНЮВАНІ ЧАСТИНИ МОВИ. СЛУЖБОВІ СЛОВА						
12	Дієприкметник. Безособові дієслівні	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	1,2,3,4,5,12,13,14,15			упродовж першого навчального семестру (другий

	форми на -но, -то. Дієприслівник					періодичний контроль)
10	Прислівник	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1,2,3,4,5,6,7,13,14,15			упродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Слова категорії стану (станівники). Модальні слова (модальники)	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1,2,3,4,5,12,13			упродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
24	Службові слова	Лекція (8 год.) Практичне заняття (8 год.) Самостійна робота (8 год.)	1,2,3,4,5,12,13,16			упродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Вигуки. Звуконаслідувальні слова	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1,2,3,4,5,12,13			упродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Вступ	1. Практична граматики української мови як лінгвістична дисципліна.

	<ol style="list-style-type: none"> Предмет практичної граматики, її значення та зв'язок з іншими дисциплінами філологічного циклу. ГраMATика української мови, її розділи. Основні поняття граматики. Граматичне значення. Способи вираження граматичних значень. Граматична форма. Граматична категорія.
Іменник	<ol style="list-style-type: none"> Визначальні характеристики та особливості словозміни іменників. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінка. Система відмінків та їхнє значення. Поділ іменників на відміни і групи та особливості його словозміни. Парадигма іменників I відміни. Парадигма іменників іменників II відміни. Відмінювання іменників із кінцевим -р. Парадигма іменників III відміни. Парадигма іменників іменників IV відміни. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини. Невідмінювані іменники. Відмінювані та невідмінювані аббревіатури
Прикметник	<ol style="list-style-type: none"> Лексико-граматичні розряди прикметника. Проміжні розряди. Граматичні категорії прикметника. Словозміна прикметника. Невідмінювані та відмінювані прикметники. Особливості відмінювання прикметників твердої та м'якої групи. Особливості відмінювання прикметників на -лиций.
Числівник	<ol style="list-style-type: none"> Лексико-граматична специфіка та лексико-граматичні розряди числівників. Словозміна. Відмінювання числівників. Особливості вживання відмінкових форм.

Займенник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості відмінювання займенників, співвідносних з іменниками. 2. Особливості відмінювання займенників, співвідносних з прикметниками.
Дієслово	<ol style="list-style-type: none"> 1. Частиномовний статус дієслова. 2. Дієслівні утворення. 3. Зв'язка. 4. Компонент <i>бути</i> в українській мові. 5. Дві основи дієслова. Типи дієвідмінювання. 6. Категорії дієслова. Категорія виду. Категорія часу. Категорія способу. 7. Категорія особи. Безособові дієслова. 8. Зміна дієслів за способами, часами і особами.
Дієприкметник. Безособові дієслівні форми на -но, -то	<ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка дієприкметника. Дієслівні, прикметникові і власне дієприкметникові властивості дієприкметника. 2. Активні дієприкметники. 3. Пасивні дієприкметники. 4. Особливості вживання форм дієприкметників. 5. Безособові дієслівні форми на -но, -то. Особливості їхнього вживання.
Прислівник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лексико-граматичні розряди прислівників. 2. Категорія ступенів порівняння прислівника. 3. Вищий ступінь порівняння прислівників. 4. Найвищий ступінь порівняння прислівників
Слова категорії стану (станівники). Модальні слова (модальники)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про категорію стану як частину мови. 2. Специфічні властивості слів категорії стану. 3. Поняття про модальність та про модальні слова. 4. Морфологічні ознаки і синтаксичні властивості модальника.
Службові слова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Частиномовний статус службових слів. 2. Морфологічні та синтаксичні властивості. 3. Прийменник. Класифікації прийменників. 4. Перехід самостійних частин мови у прийменники.

	<ul style="list-style-type: none"> 5. Особливості вживання прийменників, ужитих з різними непрямыми відмінками іменників та субстантивованих слів. 6. Синонімія. Прийменники-синоніми. 7. Антонімія. Прийменники-антоніми. Особливості вживання у мові. 8. Сполучник. Класифікації сполучників. 9. Групи сполучників за типом синтаксичного зв'язку. Сурядні сполучники. Підрядні сполучники. 10. Групи сполучників за способом уживання: одиничні, повторювані, парні
Вигуки	<ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття про вигук як частину мови. 2. Граматичні властивості вигуків. 3. Класифікації вигуків. 4. Уживання вигуків у значенні іменників. 5. Уживання вигуків у значенні дієслів.

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Вступ	<ul style="list-style-type: none"> 1. Практична граматики української мови як лінгвістична дисципліна. 2. Предмет практичної граматики, її значення та зв'язок з іншими дисциплінами філологічного циклу. 3. Граматика української мови, її розділи. 4. Основні поняття граматики. 5. Граматичне значення. Способи вираження граматичних значень. 6. Граматична форма. 7. Граматична категорія.
Іменник	<ul style="list-style-type: none"> 1. Визначальні характеристики та особливості словозміни іменників.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінка. 3. Система відмінків та їхнє значення. 4. Поділ іменників на відміни і групи та особливості його словозміни. 5. Парадигма іменників I відміни. 6. Парадигма іменників іменників II відміни. Відмінювання іменників із кінцевим -р. 7. Парадигма іменників III відміни. 8. Парадигма іменників іменників IV відміни. 9. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини. 10. Невідмінювані іменники. 11. Відмінювані та невідмінювані аббревіатури
Прикметник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лексико-граматичні розряди прикметника. 2. Проміжні розряди. 3. Граматичні категорії прикметника. 4. Словозміна прикметника. 5. Невідмінювані та відмінювані прикметники. 6. Особливості відмінювання прикметників твердої та м'якої групи. 7. Особливості відмінювання прикметників на -лиций.
Числівник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лексико-граматична специфіка та лексико-граматичні розряди числівників. 2. Словозміна. Відмінювання числівників. 3. Особливості вживання відмінкових форм.
Займенник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості відмінювання займенників, співвідносних з іменниками. 2. Особливості відмінювання займенників, співвідносних з прикметниками.
Дієслово	<ol style="list-style-type: none"> 1. Частиномовний статус дієслова. 2. Дієслівні утворення.

	<ol style="list-style-type: none"> Зв'язка. Компонент <i>бути</i> в українській мові. Дві основи дієслова. Типи дієвідмінювання. Категорії дієслова. Категорія виду. Категорія часу. Категорія способу. Категорія особи. Безособові дієслова. Зміна дієслів за способами, часами і особами.
Дієприкметник. Безособові дієслівні форми на -но, -то	<ol style="list-style-type: none"> Специфіка дієприкметника. Дієслівні, прикметникові і власне дієприкметникові властивості дієприкметника. Активні дієприкметники. Пасивні дієприкметники. Особливості вживання форм дієприкметників. Безособові дієслівні форми на -но, -то. Особливості їхнього вживання.
Прислівник	<ol style="list-style-type: none"> Лексико-граматичні розряди прислівників. Категорія ступенів порівняння прислівника. Вищий ступінь порівняння прислівників. Найвищий ступінь порівняння прислівників
Слова категорії стану (станівники). Модальні слова (модальники)	<ol style="list-style-type: none"> Поняття про категорію стану як частину мови. Специфічні властивості слів категорії стану. Поняття про модальність та про модальні слова. Морфологічні ознаки і синтаксичні властивості модальника.
Службові слова	<ol style="list-style-type: none"> Частиномовний статус службових слів. Морфологічні та синтаксичні властивості. Прийменник. Класифікації прийменників. Перехід самостійних частин мови у прийменники. Особливості вживання прийменників, ужитих з різними непрямыми відмінками іменників та субстантивованих слів.

	6. Синонімія. Прийменники-синоніми. 7. Антонімія. Прийменники-антоніми. Особливості вживання у мові. 8. Сполучник. Класифікації сполучників. 9. Групи сполучників за типом синтаксичного зв'язку. Сурядні сполучники. Підрядні сполучники. 10. Групи сполучників за способом уживання: одиничні, повторювані, парні
Вигуки	1. Поняття про вигук як частину мови. 2. Граматичні властивості вигуків. 3. Класифікації вигуків. 4. Уживання вигуків у значенні іменників. 5. Уживання вигуків у значенні дієслів.

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Іменник	1. Особливості словозміни топонімів. 2. Відмінювання топонімів з іменниковими закінченнями. 3. Відмінювання топонімів, що мають форму множини. 4. Відмінювання топонімів з прикметниковими закінченнями. 5. Відмінювання топонімів, що складаються з прикметника та іменника (іменника та прикметника, іменника та присвійного прикметника), з короткої форми прикметника і прийменника <i>на</i> та іменника, з двох іменників. 6. Невідмінювані топоніми. 7. Особливості наголошення і правопису топонімів.

Прикметник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міжрівнева категорія ступеня вияву ознаки прикметників. 2. Вищий ступінь порівняння (компаратив). 3. Найвищий ступінь порівняння (суперлатив). 4. Особливості використання форм вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. 5. Категорія посесивності. 6. Присвійні (посесивні) прикметники. Особливості вживання.
Числівник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості наголошування числівників. 2. Сполучуваність кількісних числівників з іменниками.
Займенник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лексико-граматичні розряди займенників. 2. Семантико-граматичні властивості. 3. Словозміна. 4. Наголошування займенників.
Дієслово	<ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія перехідності/неперехідності. 2. Семантико-синтаксична валентність як категорія дієслова. 3. Категорія стану. 4. Категорія числа і категорія роду. 5. Особливості вживання дієслівних словоформ.
Дієприслівник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прислівникові, дієслівні та власні дієприслівникові властивості дієприслівника 2. Дієприслівники доконаного виду. 3. Дієприслівники недоконаного виду. 4. Особливості вживання дієприслівників.
Прислівник	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості творення форм вищого ступеня порівняння прислівників. 2. Особливості творення форм найвищого ступеня порівняння прислівників.

Слова категорії стану (станівники). Модальні слова (модальники).	3. Особливості вживання слів категорії стану. 4. Особливості вживання модальних слів.
Службові слова	1. Частка. Класифікації часток. Зв'язок з іншими частинами мови. 2. Частка у препозиції і постпозиції в реченні. Особливості вживання. 3. Правопис. Партикуляція.
Звуконаслідувальні слова	1. Поняття про звуконаслідувальні слова. 2. Вживання звуконаслідувальних слів.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- лекція;
- тренувальні вправи;
- фронтальне опитування;
- письмовий (перша і друга контрольні точки);
- тестовий контроль (усний);
- підсумковий (семестровий) – залік.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша та друга контрольні точки). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1. Морфологічні ресурси української мови. Система словозміни; друга контрольна робота – з тем Блоку 2. Повнозначні невідмінювані частини мови. Службові слова.

Підсумковим контролем вивчення навчальної дисципліни є недиференційований залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача вищої освіти у семестрі, якщо він набрав з навчальної дисципліни не менше 60% від максимально можливих 100 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час практичних занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (плани-конспекти, есе, презентації тощо), періодичного контролю (періодична контрольна робота). За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль виставляється підсумковий недиференційований залік.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться дві періодичні контрольні роботи (ПКР), результати яких є складовою результатів періодичних контролів першого (ПК1) та другого (ПК2). Результати кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2) є сумою поточного контролю (П) і періодичної контрольної роботи (ПКР): $ПК1 = П + ПКР$; $ПК2 = П + ПКР$.

Максимальна кількість балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичну контрольну роботу (ПКР) становить 60% від максимальної кількості балів за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2), тобто 30 балів. А 40% балів, тобто решта балів кожного періодичного контролю, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів.

Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (X_{cp}) за діяльність здобувача вищої освіти на всіх заняттях, що входять в число певної контрольної точки.

Приклад: за десять занять здобувач вищої освіти отримав такі оцінки: 3,4,4,4,5,4,5,3,5,4. Відповідно середньозважена оцінка (X_{cp}) буде становити 4.1 бали.

Для трансферу середньозваженої оцінки (X_{cp}) в бали, що входять до 40% балів кожного періодичного контролю (ПК1; ПК2), треба скористатися формулою:

$$П = \frac{(X_{cp}) * 20}{5}$$

Таким чином, якщо за поточний контроль (П) видів діяльності здобувача вищої освіти на всіх заняттях $X_{cp} = 4.1$ бали, які були до періодичної контрольної роботи (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так:

$$П = \frac{4.1 * 20}{5} = 4.1 * 4 = 16.4 = 16 \text{ (балів)}.$$

За періодичну контрольну роботу (ПКР) здобувачем вищої освіти отримано 30 балів. Тоді за кожний періодичний контроль (ПК1; ПК2) буде отримано $ПК1$ ($ПК2$) = $П + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки однієї періодичної контрольної роботи (ПКР) протягом тижня або двох (залежить від розкладу) після його складання.

Підсумкова оцінка (ПО) за семестр складається з суми балів за періодичні контролі (ПК1; ПК2): $ПО = ПК1 + ПК2$. Максимальна сума підсумкової оцінки дорівнює 100 балам.

Якщо підсумковим контролем вивчення навчальної дисципліни є диференційований або недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.

Критерії оцінювання поточного контролю на практичних заняттях (усне опитування, тестовий контроль, завдання і вправи):

«5» – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/ тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному викладає зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаються при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових /тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних

питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота містить тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

Десять тестових завдань по 1 балу – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатний самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 балів: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на конкретні питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 бали: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня.

9. Рекомендована література

Основна

1. Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В. Сучасна українська мова: Морфологія: підручник. Київ: Знання, 2013. 524 с
2. Бабій І. М., Вільчинська Т. П. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2016. 184 с.
3. Бойко В. М., Давиденко Л. Б. Граматика української мови: Морфеміка. Словотвір. Морфологія: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2014. 248с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: академічна граматика української мови. Київ: Пульсари, 2004. 400 с.
5. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник для студентів вищих навч. закладів. Київ: Академія, 2004. 336 с.

Допоміжна

6. Божко Ю. О. Особливості прислівника як самостійної частини мови в сучасній українській мові. Лінгвістика: збірник наукових праць Луганського національного ун-ту імені Тараса Шевченка. Луганськ, 2011. №3(24). С.187-194.
7. Висоцький А. В. Синтаксична сфера прислівника в українській літературній мові: монографія. Київ: ВД Дмитра Бураго, 2013. 328 с.
8. Костусяк Н. М. Сучасна українська літературна мова: морфологія: робоча програма та методичні рекомендації для студентів напряму підготовки 6.020303 «Українська мова і література». Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 60 с.
9. Леута О. І. Семантико-синтаксичні параметри українського дієслова: монографія. Київ: вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 404 с.
10. Мединська Н. М. Проблема категорійного статусу дієслова // Studia Linguistica. 2011. Вип.5. С.126-135.

11. Плющ М. Я. Синтаксична транспозиція відмінкових форм прикметника у предикативній функції. Науковий часопис національного педагогічного ун-ту імені М.П. Драгоманова, 2011. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови: збірник наукових праць. Київ: КПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. Вип. 7. С. 86- 90.
12. Цілина М. М. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання. Київ: Університет «Україна», 2009. 214 с.
13. Ющук І. П. Українська мова. Вправа: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2009. 368 с.

Словники

14. Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Київ: ВЦ «Просвіта», 2000. 128 с.
15. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: словник-довідник. Київ: Либідь, 1995. 192 с.
16. Городенська К. Граматичний словник української мови: сполучники. Київ – Херсон: Вид-во ХДУ, 2007. 337 с.
17. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
18. Сахно І.П., Сахно М.М. Словник сполучуваності слів української мови. Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1999. 544 с.
19. Словник іншомовних слів: 23000 термінологічних словосполучень. / Укладач Л.О. Пустовіт та ін. Київ: Довіра, 2000. 1018 с.

10. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Нова Мова (<http://novamova.com.ua>)
2. Лінгуп (<http://linguist.univ.kiev.ua>)
3. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>)
4. Лінгвістичний портал (<http://proling.com>)
5. Тезаурус української мови (<http://www.geocities.com/hommahchorny/hl.html>)
6. Українська мова (<http://www.ussr.to/ALL/tishkovets/movva>)

Тлумачний словник української мови (<http://vwww.unicorne.org/diction>)